

Lag om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) 36 § 3 mom. 10 punkten och 51 § samt
fogas till 60 § ett nytt 6 mom. och till lagen nya 50 a, 50 b och 50 c § som följer:

36 §

Samarbetsavtal mellan välfärdsområden

Med beaktande av vad som föreskrivs om saken i denna lag och annanstans, bestäms i samarbetsavtalet arbetsfördelningen, samarbetet och samordningen mellan välfärdsområdena

10) vid skapande av beredskap för störningssituationer och undantagsförhållanden, vid skapande av den beredskap i samarbetsområdena för social- och hälsovården som avses i 50 a § och vid ordnandet av verksamheten vid det beredskapscenter som avses i 51 §,

50 a §

Beredskapen i samarbetsområdena för social- och hälsovården

I det samarbetsavtal mellan välfärdsområden som avses i 36 § bestäms

1) de gemensamma grunderna för beredskapsnivåer och alarmarrangemang och för förfarandena för dessa i välfärdsområdena i samarbetsområdet,

2) förfarandena på olika beredskapsnivåer,

3) det stöd som de välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus, HUS-sammanslutningen och Helsingfors stad ska ordna för de andra välfärdsområdena i samarbetsområdet vid störningssituationer som ett enskilt välfärdsområde inte har tillräckliga resurser för att hantera,

4) de principer enligt vilka de förfaranden som avses i 2 punkten kan tas i bruk eller enligt vilka ett välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus, HUS-sammanslutningen eller Helsingfors stad kan besluta om användningen av dem,

5) rätten för de välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus, HUS-sammanslutningen och Helsingfors stad att leda den verksamhet vid ett eller flera välfärdsområden i samarbetsområdet som gäller hanteringen av störningssituationer inom social- och hälsovården och att fördela resurser mellan välfärdsområdena i samarbetsområdet,

6) de principer enligt vilka social- och hälsovårdsresurser hos välfärdsområdena i samarbetsområdet kan användas inom ett annat samarbetsområde,

7) de principer enligt vilka social- och hälsovårdsresurser hos välfärdsområdena i samarbetsområdet kan användas nationellt på det sätt som beslutas av den ledningsgrupp för beredskap inom social- och hälsovården som avses i 50 b § eller överenskomms med en statlig myndighet.

En tjänsteinnehavare som anges i förvaltningsstadgan för det välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus beslutar om användningen av de åtgärder som avses i 1 mom. 3–5 punkten, om det behövs med anledning av störningssituationens omfattning eller sakens brådskande natur eller av någon annan motsvarande anledning. Inledandet av åtgärderna och väsentliga förändringar i dem ska då utan dröjsmål meddelas välfärdsområdesstyrelserna i alla välfärdsområden inom samarbetsområdet. Ett välfärdsområde i samarbetsområdet får föra det utövande av befogenheter som avses i denna paragraf till den ledningsgrupp för beredskap som avses i 50 b § för behandling.

I det samarbetsområde till vilket HUS-sammanslutningen hör

1) fungerar som tjänsteinnehavare enligt 2 mom. en tjänsteinnehavare som anges i HUS-sammanslutningens förvaltningsstadga till den del som HUS-sammanslutningen ordnar hälso- och sjukvård,

2) fungerar som tjänsteinnehavare enligt 2 mom. i andra fall än de som avses i 1 punkten i detta moment en tjänsteinnehavare som anges i Helsingfors stads förvaltningsstadga,

3) fattas beslut om fortsatta åtgärder i enlighet med 2 mom. i de fall som avses i 1 punkten i detta moment av HUS-sammanslutningens styrelse och i de fall som avses i 2 punkten av Helsingfors stadsstyrelse.

I störningssituationer som rör två eller flera välfärdsområden eller som rör HUS-sammanslutningen och ett eller flera välfärdsområden kan social- och hälsovårdsministeriet utse ett av de berörda välfärdsområdena eller HUS-sammanslutningen, när störningssituationen gäller den, att leda och samordna hanteringen av situationen inom social- och hälsovården. I särskilt betydande störningssituationer kan social- och hälsovårdsministeriet ta över ansvaret för ledningen och samordningen av social- och hälsovården.

50 b §

Ledningsgruppen för beredskap inom social- och hälsovården

För det nationella samarbetet och den nationella samordningen i fråga om beredskapen inom social- och hälsovården finns det i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet en ledningsgrupp för beredskap inom social- och hälsovården. Ledningsgruppen tillsätts av statsrådet för högst fem år i sänder.

Ordförande och vice ordförande för ledningsgruppen är tjänstemän vid social- och hälsovårdsministeriet som förordnats av ministeriet. Övriga ledamöter i ledningsgruppen utses enligt följande:

- 1) en företrädare för varje välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus,
- 2) en företrädare för Helsingfors stad,
- 3) en företrädare för HUS-sammanslutningen.

De ledamöter i ledningsgruppen som avses i 2 mom. 1–3 punkten och deras ersättare ska vara tjänsteinnehavare som avses i 50 a § 2 och 3 mom. I ledningsgruppens sammansättning ska sakkunskap i ordnande av social- och hälsovård, servicesystemet inom social- och hälsovården samt beredskap och förberedelser inom social- och hälsovården beaktas i den mån det är möjligt. Bestämmelserna i 4 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) tillämpas inte på ledningsgruppens sammansättning.

Ledningsgruppen är beslutsför om ordföranden eller vice ordföranden samt minst hälften av ledamöterna är närvarande vid sammanträdet. Som ledningsgruppens beslut gäller det förslag som majoriteten omfattar, och vid lika röstetal det förslag som ordföranden omfattar. Ledningsgruppen ska utan dröjsmål delge social- och hälsovårdsministeriet sitt beslut. Ministeriet kan inom 14 dagar från delfäendet besluta att ärendet ska föras till statsrådets allmänna sammanträde för behandling. Ledningsgruppen svarar för verkställigheten av statsrådets beslut, om inte statsrådet beslutar något annat.

I ett ärende som gäller ett samarbetsområde på det sätt som avses i 50 c § 1 mom. 1 punkten kan beslut fattas endast om den företrädare för samarbetsområdet som avses i 2 mom. i denna paragraf är närvarande vid sammanträdet, om inte något annat har bestämts med stöd av 50 a § 1 mom. 7 punkten. I ett ärende som gäller ett enskilt välfärdsområde och som ska avgöras av ledningsgruppen har en företrädare för det berörda välfärdsområdet deltaganderätt och yttranderätt i ledningsgruppen.

Bestämmelser om tillsättandet av ledningsgruppen för beredskap inom social- och hälsovården, om beredningen av de ärenden som ska behandlas i ledningsgruppen, om föredragnings- och beslutsförfarandet i ledningsgruppen, om kallandet av deltagare till sammanträden, om ersättare, om delgivning av ledningsgruppens beslut och om andra behövliga frågor som gäller ordnandet av administrationen utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 c §

Uppgifter hos ledningsgruppen för beredskap inom social- och hälsovården

Ledningsgruppen för beredskap inom social- och hälsovården har till uppgift att

1) besluta om ledningen av välfärdsområdenas verksamhet vid störningssituationer och undantagsförhållanden inom social- och hälsovården och om fördelningen av resurser och material mellan välfärdsområdena eller samarbetsområdena inom ramen för de principer som bestämts i enlighet med 50 a § 1 mom. 6 och 7 punkten, om beslutet behövs för skapandet av en gemensam lägesbild, för en ändamålsenlig gemensam användning av resurser eller för samordning av verksamheten och det med anledning av att hanteringen av störningssituationen brådskar eller störningssituationen omfattar flera samarbetsområden eller av någon annan jämförbar anledning inte är ändamålsenligt att ärendet avgörs av ett enskilt samarbetsområde,

2) besluta om beredskapsnivåer och om förfarandena på olika beredskapsnivåer i de situationer som avses i 1 punkten,

3) besluta om fördelningen till välfärdsområdena av nationella resurser som statliga myndigheter överlåter i enlighet med de principer för fördelningen som de statliga myndigheterna bestämt,

4) besluta om principer och åtgärder för hur välfärdsområdenas social- och hälsovårdsresurser inom ramen för de principer som bestämts i enlighet med 50 a § 1 mom. 6 och 7 punkten kan användas gemensamt för samarbete med statliga myndigheter och för internationellt samarbete,

5) ge rekommendationer om riksomfattande enhetliga principer för beredskapsplanering,

6) bedöma huruvida utövat av de befogenheter som i enlighet med 50 a § bestämts i ett samarbetsavtal mellan välfärdsområden har varit behövligt och proportionerligt med tanke på hanteringen av störningssituationen, om ett välfärdsområde på det sätt som avses i 50 a § 2 mom. har fört frågan till ledningsgruppen för bedömning, samt vid behov inom ramen för sina egna befogenheter vidta de åtgärder som behövs vid hanteringen av störningssituationen.

Om både ledningsgruppens beslut för hantering av en störningssituation och ett välfärdsområdes beslut som står i strid med ledningsgruppens beslut i samma ärende är i kraft samtidigt, tillämpas ledningsgruppens beslut.

I situationer enligt 1 mom. och vid skapande av beredskap för sådana situationer ska ledningsgruppen samarbeta med andra behöriga myndigheter med koppling till hanteringen av störningssituationen. Ledningsgruppen ska i den mån det är möjligt också höra andra aktörer med koppling till hanteringen av störningssituationen.

Närmare bestämmelser om ledningsgruppens uppgifter enligt denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom utfärdas bestämmelser om fördelningen mellan välfärdsområdena av kostnaderna för de resurser som fördelas nationellt och om statliga ersättningar till välfärdsområdena för användning av välfärdsområdenas resurser genom förordning av statsrådet.

51 §

Beredskapscenter för social- och hälsovården

Varje välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen ska ha ett beredskapscenter för social- och hälsovården. Varje beredskapscenter för social- och hälsovården har till uppgift att inom sitt samarbetsområde

1) sammanställa och analysera information om störningssituationer och risken för sådana inom social- och hälsovården,

2) upprätta och upprätthålla en lägesbild som beskriver beredskapen i servicesystemet för social- och hälsovården och innehåller uppgifter om hur servicesystemet fungerar och hur hårt det belastas, vilka personal- och materialresurser som finns att tillgå och hur stödtjänsterna fungerar,

3) trots sekretessbestämmelserna göra de lägesbildsuppgifter som avses i 1 och 2 punkten tillgängliga för välfärdsområdena i samarbetsområdet och regionförvaltningsverken för skötseln av deras uppgifter,

4) trots sekretessbestämmelserna göra de lägesbildsuppgifter som avses i 1 och 2 punkten tillgängliga för övriga beredskapscenter för social- och hälsovården och för social- och hälsovårdsministeriet för skapandet av en riksomfattande lägesbild,

5) styra beredskapsplaneringen för social- och hälsovården i samarbetsområdet i enlighet med de riksomfattande enhetliga principer som avses i 50 c § 1 mom. 5 punkten.

Social- och hälsovårdsministeriet får bestämma om den inbördes arbetsfördelningen mellan de välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus och HUS-sammanslutningen vad gäller beredskapscentrens uppgifter.

Varje beredskapscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av välfärdsområdena och de andra aktörerna inom social- och hälsovården i sitt samarbetsområde få de för skötseln av centrets uppgifter nödvändiga uppgifter som behövs vid styrningen av beredskapsplaneringen och uppgifter som beskriver hur servicesystemet fungerar och hur hårt det belastas, vilka personal- och materialresurser som finns att tillgå och hur stödtjänsterna fungerar. Om social- och hälsovårdsministeriet har bestämt om den arbetsfördelning som avses i 50 a § 4 mom., hör dock rätten till information till det beredskapscenter som social- och hälsovårdsministeriet utsett att sköta uppgiften. De uppgifter som lämnas ut får inte innehålla personuppgifter.

Social- och hälsovårdsministeriet upprättar i samarbete med beredskapscentren en riksomfattande lägesbild för social- och hälsovården. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att av beredskapscentren oberoende av sekretessbestämmelserna få de lägesbildsuppgifter som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten för att styra social- och hälsovården i störningssituationer under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden. De uppgifter som lämnas ut får inte innehålla personuppgifter.

Närmare bestämmelser om beredskapsplaneringen för social- och hälsovården och om upprättandet av en lägesbild över beredskapen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

60 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av den ledningsgrupp för beredskap inom social- och hälsovården som avses i 50 b § får begäras hos ledningsgruppen. Omprövning får dock inte begäras, om social- och hälsovårdsministeriet har beslutat att föra ärendet till statsrådets allmänna sammanträde för behandling. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ett beslut av ledningsgruppen får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Ett beslut får dock inte börja verkställas, om begäran om omprövning eller anförande av besvär skulle bli meningslöst till följd av verkställigheten eller om ledningsgruppen eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten. Velfärdsområdet har rätt att söka ändring i ledningsgruppens beslut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Övergångsbestämmelser

Den ledningsgrupp för beredskap inom social- och hälsovården som avses i 50 b § ska tillsättas inom två månader från ikraftträdandet av denna lag. När ledningsgruppen tillsätts för första gången kan till ledamöter i ledningsgruppen utses också andra tjänsteinnehavare än de som anges i förvaltningsstadgan på det sätt som avses i 50 a § 2 och 3 mom.

Velfärdsområdets förvaltningsstadga ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom nio månader från ikraftträdandet av lagen.

Helsingfors den 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen